

'Excellent ondernemerschap is nodig'

... Maar vooral ook samenwerking

Wilma Wolters

De geitenmelkprijs fluctueert enorm door de jaren heen. Dat vraagt om goed ondernemerschap.

Maar de melkprijs is structureel laag. "En dat vraagt om excellent ondernemerschap", meent

Bart Dilven, agrarisch bedrijfsadviseur bij ABAB Accountants en Adviseurs, "én om samenwerking tussen geitenhouders en tussen alle marktpartijen in deze kleine sector."

Bart Dilven zei dit tijdens een bijeenkomst over de toekomst van de melkgeitenhouderij, georganiseerd door de Vereniging Agrarische Bedrijfsadviseurs (vab). De trend sinds eind jaren tachtig is wel dat de melkprijs een stijgende lijn vertoont (van zo'n 35 cent in 1989 tot zo'n 40 cent in 2011), maar desondanks blijkt de

kritieke opbrengstprijzen voor de meeste bedrijven op een hoger niveau te liggen. "Voor een perspectiefvolle geitenhouderij is het dan ook van belang om samen te werken aan een stabielere en hogere opbrengstprijzen", adviseert Dilven.

Cees Verstijnen, directeur van Amalthea, weet wel hoe die hogere melkprijs gerealiseerd zou moeten worden. "Ik zou graag zien dat de melkprijs gebaseerd wordt op de opbrengst van de eindproducten. Daarvoor is samenwerking tussen de ketenpartners noodzakelijk. Er zijn nu nog erg veel verwerkers, een paar grote marktpartijen zou in mijn optiek beter zijn", aldus Verstijnen tijdens de vab-bijeenkomst. "De verdeeldheid in de sector is nog te groot. Er is helaas weinig aandacht voor synergie en nog te weinig zaken worden gezamenlijk aangepakt. Door die verdeeldheid in de sector, blijft de afhankelijkheid van de melkexport bestaan."

Saldo te laag

In 2001 telde een geitenbedrijf gemiddeld nog geen 500 melkgeiten. In 2011 waren er gemiddeld 800 melkgeiten op een bedrijf. Deze schaalvergroting zet door, verwacht Dilven. Voor 2015 schat hij dat een gemiddeld bedrijf 950 melkgeiten heeft en 300 lammeren. De productie per dier ligt dan op 1.050 kg melk en het bedrijf levert een miljoen kg melk per jaar.

De resultaten van 2010 zijn bekend en voor 2011 kan Dilven wel een prognose maken. De totale opbrengsten per 100 kg melk zijn gestegen van 40,80 euro in 2010 naar 43,50 euro in 2011. De voerkosten stegen echter ook: van 17,40 naar 21,46 euro. Daarnaast

lieten ook de veekosten een forse stijging zien door hogere strokosten en extra entkosten. Verder verwacht Dilven dit jaar een daling van de directe kosten, omdat er efficiënter gewerkt zal worden, met minder opfok en meer melkgeiten. Het saldo van 2011 zal, zo verwacht Dilven, zeker 2 euro per 100 kg melk lager uitkomen dan dat van 2010, op 14,53 euro.

Reserveringscapaciteit: 60 euro

Dilven berekende de gewenste reserveringscapaciteit die een bedrijf nodig heeft om te kunnen blijven bestaan. De reserveringscapaciteit is een kengetal dat aangeeft welk bedrag gereserveerd dient te worden om het bedrijf bij de tijd te houden. "Dit bedrag wordt in de praktijk dus gebruikt om af te lossen en te investeren. De gewenste reserveringscapaciteit bedraagt circa 60 euro per geit. Bij een hoge financiering per geit is een groter bedrag wenselijk om zo extra af te kunnen lossen", vertelde Dilven. "Alleen de 25 procent beste bedrijven binnen ABAB hebben hier in 2010 en 2011 aan kunnen voldoen. Voor het gemiddelde bedrijf is een opbrengstprijzen voor de melk van circa 45 euro per 100 kg melk nodig om voldoende te kunnen reserveren."

De tabel laat per schuldbedrag de gewenste reserveringscapaciteit per geit per jaar of per 100 kg melk per jaar zien.

Kritieke opbrengstprijzen

Ook de ontwikkelingen in de kritieke opbrengstprijzen geven aan dat 'gemiddeld draaien' niet genoeg is om een bedrijf lopend te houden bij het huidige melkrijsniveau. "Om een positieve marge te draaien, is dat excellent ondernemerschap echt nodig", aldus Dilven. Tabel 2 laat zien dat alleen de 25 procent bedrijven met het hoogste saldo per melkgeit een lagere kritieke opbrengstprijzen hebben dan de werkelijke prijs en dus een positieve marge hebben. Maar wat zegt die marge nou eigenlijk? Dilven: "De kritieke opbrengstprijzen geeft aan of een bedrijf op korte termijn aan de financiële verplichtin-

gen kan voldoen en ook hoe kwetsbaar het bedrijf is voor wijzigingen in de melkrijzen. Verder geeft het inzicht in de privé-uitgaven: zijn die verantwoord? Tot slot laat de kritieke opbrengstprijzen zien of er financiële ruimte is voor (vervangings)investeringen." De kritieke opbrengstprijzen behoudt de komende jaren een hoog niveau, zo verwacht Dilven. Voor 2015 berekent hij een prijs van 43,50 euro. Als de marge dan op 2 euro wordt gesteld (wat Dilven als 'wenselijk' bestempelt voor jaarlijkse investeringen),

zou in 2015 de werkelijke opbrengstprijzen dus 45,50 euro moeten zijn. "Hier ligt dus een uitdaging voor alle marktpartijen in de sector om, door betere afstemming en samenwerking, deze gewenste opbrengstprijzen ook daadwerkelijk structureel te realiseren", aldus Dilven.

De cijfers in dit artikel zijn afkomstig uit afgesloten jaarrekeningen. Voor lopende cijfers van het eerste halfjaar van 2012 verzameld door ABAB, kijk op: www.vakbladgeitenhouderij.nl.

Gewenste reserveringscapaciteit

Totale schuld per geit	300	500	700	800
Gewenste reserveringscapaciteit per geit per jaar	40	55	65	75
Gewenste reserveringscapaciteit per 100 kg melk per jaar	5,00	6,50	7,50	9,00

De bedragen zijn in euro's.

Kritieke opbrengstprijzen ABAB-bedrijven

25% beste 2010	gemiddeld 2010	prognose 2011	(gemiddeld)
Kritieke opbrengstprijzen	35,19	41,01	44,95
Werkelijke prijs	37,74	37,61	40,77
Marge	2,55	-3,40	-4,18
Marge totaal bedrijf	23.000	-29.500	-35.948

De bedragen zijn in euro's en exclusief btw. De 25% beste bedrijven is geselecteerd op basis van saldo per melkgeit.

Prognose kritieke opbrengstprijzen ABAB-bedrijven

	2005	2010	2011	prognose 2012	prognose 2015
Directe kosten	20,66	23,95	28,94	27,50	25,75
Omzet & aanwas + overige opbrengsten	-3,96	-3,22	-2,70	-2,75	-2,50
Indirecte kosten excl. afschrijving en rente	8,71	9,74	8,09	8,50	9,25
Financieringskosten	4,08	3,53	3,25	3,25	3,00
Bodemprijzen	29,49	34,00	37,58	36,50	35,50
Verplichte aflossingen	3,32	3,76	3,99	4,00	4,00
Benodigd voor privé	3,48	3,25	3,38	3,50	4,00
Kritieke opbrengstprijzen	36,29	41,01	44,95	44,00	43,50
Werkelijke opbrengstprijzen	38,94	37,61	40,77	-	-
Marge (2012 en 2015 wenselijk)	2,65	-3,40	-4,18	2,00	2,00

De bedragen zijn in euro's en exclusief btw.

Foto: Mirjam Hommes, vab